

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare samt därtill anslutna lagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att bestämmelserna om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare överförs till lagnivå. Enligt förslaget skall lagstiftningen om obligatorisk arbetspensions- och olycksfallsförsäkring fortfarande inte tillämpas på idrottsutövare, utan deras sociala trygghet skall ordnas separat genom en lag om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare. Det system som föreslås överensstämmer huvudsakligen med den sedan 1995 gällande förordningen om social trygghet för idrottsmän.

Den nya lagen ger idrottsutövare trygghet med tanke på idrottsolyckor samt ålderdoms-trygghet, under förutsättning att idrottsinkomsterna utgör deras huvudsakliga utkomst. Tryggheten skall enligt förslaget sträcka sig över den normala perioden som aktiv idrottare, dvs. till dess att idrottsutövaren fyller 38 år. Tryggheten föreslås bli ordnad genom försäkring. För lagidrottare ordnas skyddet av idrottsföreningen eller av någon annan organisation som bedriver idrottsverksamhet, under förutsättning att den skattepliktiga lönen enligt det med idrottsutövarens förening ingångna spelarkontraktet överstiger 9 526,16 euro eller 56 640 mark per år eller spelsäsong. De som

utövar individuella idrotter skall enligt förslaget själva ordna sitt försäkringsskydd, förutsatt att deras skattepliktiga idrottsinkomster uppgår till motsvarande belopp per år.

Olycksfallsskyddet, för vilket med vissa undantag gäller samma regler som för den lagstadgade olycksfallsförsäkringen, fortgår till dess att idrottsutövaren fyllt 38 år, dock alltid minst 10 år från olycksfallet. Alderdomen tryggas genom ålderspension som börjar betalas då den försäkrade fyllt 65 år. Ålderspensionen ordnas genom privat pensionsförsäkring. För detta ändamål skall den som är försäkringspliktig betala 4,5 procent av idrottsinkomsten i premie under den tid som skyddet hänför sig till. Den idrottsförening eller idrottsorganisation som har försummat att försäkra en idrottsutövare skall enligt förslaget att bekosta den trygghet som idrottsutövaren gått miste om. Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund och grenförbunden svarar för tillsynen över försäkringen.

De tekniska ändringar som den nya lagen föranleder föreslås bli införda i lagen om pension för arbetstagare och lagen om olycksfallsförsäkring.

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2000.

MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Bakgrunden till det nuvarande olycksfalls- och pensionsskyddet för idrottsmän

Traditionellt har idrotten ansetts vara en fri medborgarverksamhet som bedrivs inom ideella idrottsföreningar. Idrotten har följaktligen inte betraktats som arbete i den bemärkelsen att den kunde hänföras till lagstiftningen om obligatorisk arbetspensions- och olycksfallsförsäkring. Idrottsutövarna har inte heller betraktats som företagare. Under de senaste decennierna har idrottens karaktär emellertid delvis förändrats till följd av att toppidrotten professionaliserats. Toppidrotten kräver ofta att utövarna tränar och tävlar på heltid. Därför har en idrottsutövare i praktiken mycket små möjligheter att under sin aktiva karriär skaffa sig något annat yrke med tanke på tiden efter den aktiva karriären. Också organiseringen av tävlingsverksamheten har förändrats. Framförallt inom lagidrotterna har tävlingsframgångar blivit allt viktigare för föreningarnas ekonomi. Detta har lett till att den traditionella föreningsformen i stor utsträckning har övergivits till förmån för t.ex. aktiebolagsformen. Idrottsutövarnas allt större arvoden och spelarkontraktens ofta rätt stränga villkor har lett till att förhållandena mellan föreningarna och idrottsutövarna uppvisar drag som är typiska för arbetsförhållanden.

Toppidrott är ofta förenad med en stor olycksrisk. Under det senaste decenniet har ett antal allvarliga skador framförallt i samband med lagidrotter aktualiserat den sociala tryggheten i idrottssammanhang. Med beaktande av idrottsverksamhetens förändrade karaktär intog också domstolarna i mitten av 1990-talet den ståndpunkten att idrottsutövare under vissa förutsättningar kan anses stå i arbetsförhållande till sin förening. Härav följde att de också kunde hänföras till det för arbetstagare inrättade inkomstrelaterade systemet för social trygghet.

Idrott är i dagens läge ett samlande begrepp för ett flertal verksamhetsformer. Det innefattar dels ren amatöridrott, dels toppidrott som är helt professionell till sin natur. Ett system för idrottsrelaterad social trygghet

behövs närmast för idrottsutövare som får sin huvudsakliga inkomst genom idrott.

Eftersom förutsägbarheten är ett viktigt element i den sociala tryggheten anses det att idrottsutövarnas sociala trygghet inte fortsättningsvis får vara beroende av den rättspraxis som utvecklas genom besvärprocesser som kan pågå i flera år. Å andra sidan anses det att trygghetens oförutsägbarhet kan få retroaktiva effekter som överstiger idrottens ekonomiska bärkraft. Detta kan leda till att de som finansierar arbetspensions- och olycksfallsförsäkringssystemen får bära kostnaderna också för idrottsutövarnas sociala trygghet. Att den idrottsrelaterade sociala tryggheten ordnas genom arbetspensions- och olycksfallsförsäkringssystemen anses också i andra avseenden vara föga lämpligt med tanke på idrottens speciella karaktär. Dessutom varierar de innehållsmässiga krav som kan ställas på den sociala tryggheten beroende på vilken idrottsgren det är frågan om. Av dessa orsaker har med tanke på idrottsutövarnas sociala trygghet skapats ett separat system utgående från försäkringsprincipen. Regeringens proposition med förslag till lagstiftning om social trygghet för idrottsmän (RP 356/1994 rd) bereddes i samarbete mellan social- och hälsovårdsmi- nisteriet, justitieministeriet, idrottsorganisationerna, arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna samt försäkringssystemet. Lagstiftningen, som trädde i kraft den 1 maj 1995, innebar att idrotten undantogs från det obligatoriska lagstadgade arbetspensionssystemet och olycksfallsförsäkringssystemet, genom ändringar i lagen om pension för arbetstagare (395/1961), lagen om pension för företagare (468/1969) och lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948). Vidare fogades till de nämnda lagarna bemyndiganden att ordna pensionsskydd och olycksfallsförsäkringsskydd för idrottsutövare genom obligatorisk försäkring, enligt vad som med beaktande av olika idrottsgrenar och idrottsmännens årsinkomster närmare stadgas genom förordning.

Samtidigt som de nämnda lagändringarna trädde också en förordning om anordnande av pensionsskydd och olycksfallsskydd för idrottsmän (537/1995) i kraft. Förordningen gällde idrottsmän som kommit överens med en eller flera idrottsföreningar eller -organi-

sationer om ett skattepliktigt arvode på minst 56 640 mk per kalenderår. För en sådan idrottsman skulle genom försäkring, som tecknades av den idrottsförening eller -organisation som med idrottsmannen ingått avtal om idrottande, ordnas skälig trygghet med avseende på ålderdom, invaliditet, olycksfall och familjeförsörjares dödsfall. Förordningens inkomstgräns sattes så att den skulle trygga ett obligatoriskt inkomstrelaterat försäkringsskydd för idrottsmän som i form av skattepliktiga arvoden fick sin huvudsakliga utkomst genom idrottande. En motsvarande inkomstgräns tillämpas för att enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa avgöra om en person får sin utkomst genom företagaverksamhet. Skyldigheten att ordna försäkringsskydd gällde således närmast lagidrottare. Uppföljningen och övervakningen av försäkringskyldigheten gav social- och hälsovårdsministeriet i uppdrag åt den riksomfattande idrottsorganisationen Finlands Idrott rf.

1.2. Det nuvarande systemets centrala innehåll

Förordningen om anordnande av pensionskydd och olycksfallsskydd för idrottsmän förnyades efter tre år, med de praktiska erfarenheterna som utgångspunkt. Genom den nya förordningen om anordnande av pensions- och olycksfallsskydd för idrottsmän (275/1998) som trädde i kraft den 1 maj 1998 preciserades förutsättningarna för skyldigheten att försäkra lagidrottare, samtidigt som försäkringsskyddet utsträcktes till utövare av individuella idrottsgrenar och justerades innehållsmässigt. Den allmänna uppföljningen och tillsynen överfördes på Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund medan grenförbunden ålades att ordna försäkringsskyddet.

Enligt 1 § 1 mom. i förordningen skall, i det fall att en idrottsman har kommit överens med en idrottsförening, en idrottsorganisation eller någon annan motsvarande sammanslutning om att han för idrottandet får minst 56 640 mark i skattepliktigt arvode per år eller spelsäsong, föreningen eller sammanslutningen genom försäkring för honom ordna skälig trygghet med avseende på ålderdom samt skada eller död till följd av olycksfall. Momentet är avsett att gälla närmast lagidrottare.

Enligt förordningens 1 § 2 mom., som gäl-

ler försäkring av idrottsmän som utövar individuella idrottsgrenar, skall en idrottsman som saknar en i 1 mom. avsedd överenskommelse och får minst 56 640 mark i skattepliktig inkomst per kalenderår, genom försäkring för sig själv ordna en sådan trygghet som avses i 1 mom.

Enligt förordningens 2 § skall i olycksfallsskyddet ingå ersättning för sjukvård, invaliditet, rehabilitering, bestående allmänt men samt familjeförsörjares död ända upp till 38 års ålder, dock alltid för minst 10 år efter olycks- eller dödsfallet, vilka föranleds av skada som idrottsmannen ådragit sig vid en idrottsolycka eller under förhållanden som direkt hänför sig till idrottandet. Skyddet skall i tillämpliga delar motsvara skadestånd som anges i 2 kap. lagen om olycksfallsförsäkring. Invaliditetsersättningen inbegriper olycksfallspension, som grundar sig på det skattepliktiga arvode som betalas för idrottandet enligt en sådan överenskommelse som avses i 1 § 1 mom. eller, då det är fråga om en i 1 § 2 mom. avsedd idrottsman, på den skattepliktiga inkomst som han får för idrottandet. Tryggheten med avseende på ålderdom skall enligt förordningens 2 § 2 mom. i tillämpliga delar motsvara ett pensionskydd i enlighet med lagen om pension för arbetstagare.

Enligt förordningens 3 § 1 mom. skall Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund följa upp och utöva den allmänna tillsynen över försäkringen samt föra ett register över de idrottsmän som försäkrats i enlighet med förordningen.

Enligt paragrafens 2 mom. skall försäkringsanstalten årligen före utgången av februari med idrottsmannens samtycke tillstålla Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund behövliga uppgifter om försäkringar och skador som avses i förordningen. Försäkringsanstalterna skall dessutom en gång om året och även annars vid behov ge idrottsmännen en utredning av innehållet i det försäkringsskydd som för tillfället är i kraft.

Enligt förordningens 3 § 3 mom. skall grenförbunden skall se till att de sammanslutningar som deltar i tävlingsverksamhet inom deras distrikt ordnar ett sådant försäkringsskydd för idrottsmännen som avses i denna förordning. Idrottsföreningarna, idrottsorganisationerna eller andra motsvarande sammanslutningar är skyldiga att med idrottsmännens samtycke tillstålla respektive grenförbund uppgifter om de idrottsmän som

försäkrats i enlighet med förordningen.

Om anordnandet av eller innehållet i det försäkringsskydd som avses i förordningen ger upphov till oklarheter eller meningsskiljaktigheter, kan den om saken gäller enligt förordningens 4 § be om ett utlåtande i ärendet av idrottens rättsskyddsmynd, som inrättats av de centrala idrottsorganisationerna och Finlands Olympiska Kommité, eller genom skiljeförfarande. Om frågan gäller olycksfallsskyddet skall utlåtande emellertid först begäras av Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund.

1.3. Komplettering av den sociala tryggheten genom fondering av idrottsinkomster

Det inkomstbringande skedet av en aktiv idrottskarriär pågår vanligen högst ett tiotal år. Efter avslutad aktiv karriär är idrottsmanen vanligen i sin bästa arbetsålder. De flesta idrottsutövare har emellertid inget civilt yrke som möjliggör en direkt övergång till arbetslivet. Idrottsutövaren blir då beroende av den allmänna sociala tryggheten om idrottsinkomsterna inte har kanaliseras så att de ger tillräcklig trygghet. För att förbättra idrottsutövarnas ställning har i skattelagstiftningen bl.a. tagits in bestämmelser om fondering av idrottsinkomster (RP 278/1998 rd med förslag till lagar om ändring av inkomstskattelagen och 10 § förmögenhetskattelagen). Syftet med bestämmelserna är att underlätta före detta idrottsutövaras anpassning till ett normalt arbetsliv eller studier, genom att de frivilligt fonderar en del av sina idrottsinkomster för senare behov. De fonderade tillgångarna kan idrottsutövaren efter avslutad karriär använda för att gå över till arbetslivet, med ordnad social trygghet. För ändamålet har i inkomstskattelagen tagits in bestämmelser om ett skattefritt fonderingssystem. De fonderade tillgångarna kan idrottsutövaren ta i användning inom 5-10 år efter avslutad idrottskarriär och i detta skede beskattas de också. De sålunda fonderade idrottsinkomsterna utgör ett komplement till idrottsmannens bristfälliga sociala trygghet.

Möjligheten att på detta sätt fondera inkomster gäller alla idrottsutövare som får sin huvudsakliga utkomst genom idrott. Till denna kategori hör idrottsutövare vilkas idrottsinkomst för skatteåret uppgår till minst 56 000 mark före avdrag av utgifter för inkomstens förvärvande eller bibehållan-

de. Dessa har rätt att av sin idrottsinkomst skattefritt till en idrottsutövarfond överföra högst 20 procent, beräknat på idrottsinkomstens bruttobelopp, dock högst 150 000 mark per år. Som idrottsinkomst betraktas bl.a. penningpriser från idrottstävlingar, andra genom tävlande eller spelande erhållna samt därmed jämförbara inkomster liksom även inkomster av reklamavtal och andra idrottsrelaterade samarbetsavtal som ingåtts mellan idrottsutövaren, grenförbundet och samarbetspartnern. Dessutom kan en idrottsman till en träningsfond betala andra idrottsinkomster än lön. Träningsfonden är avsedd för andra än lagidrottare. Inkomster på mer än 120 000 mark som vid årets slut finns i fonden betraktas som skatteårets inkomst till den del som de inte har överförts till en idrottsutövarfond.

1.4. Bedömning av nuläget

Det nuvarande olycksfalls- och pensionskyddssystemet för idrottsutövare är inte lika heltäckande som de allmänna inkomstrelaterade systemen för social trygghet. Det ger endast begränsad trygghet med avseende på olycksfall och ålderdom. När det gäller annan än olycksfallsrelaterad sjukdom får idrottsutövare trygghet genom sjukförsäkrings- och folkpensionssystemet. Idrottsutövare har efter avslutad idrottskarriär rätt till icke- inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa, under samma förutsättningar som andra som kommer ut på arbetsmarknaden. På idrottsutövare tillämpas också bestämmelserna om lönegaranti.

Enligt de i samhället rådande principerna skall idrottssystemet i så stor utsträckning som möjligt bekosta sin egen inkomstrelaterade sociala trygghet. Vid bedömningen av sättet för anordnande av social trygghet är det skäl att för det första beakta den omständigheten att behovet av ett idrottsrelaterat trygghetssystem gäller en relativt fåtalig grupp som är inriktad på toppidrott. Även om ca 800 000 personer utövar idrott inom vårt lands idrottsföreningar får fortfarande ett relativt litet antal personer sin huvudsakliga utkomst genom idrott. Det nuvarande, på en 56 640 marks årsinkomst baserade systemet för social trygghet omfattar uppskattningsvis 800 idrottsutövare. Av dessa utövar merparten någon lagidrott, dvs. spelar ishockey, fotboll eller handboll. Behovet av

social trygghet varierar å andra sidan fortfarande från en idrottsgren till en annan, vilket i allmänhet beror på hur långt tävlingsverksamheten inom respektive gren har professionaliserats. T.ex. ishockeyspelare på liganivån får nästan utan undantag sin huvudsakliga utkomst genom idrott och omfattas således av det nuvarande trygghetssystemet. På ishockeyns lägre serienivåer och i flera andra grenar också på den högsta serienivån är verksamheten fortfarande i stor utsträckning amatörbaserad eller också når idrottsinkomsterna inte upp till den nämnda försäkringsgränsen. Behovet av olycksfalls-skydd är å andra sidan särskilt stort inom de mest utsatta idrottsgrenarna, dvs. ishockey och fotboll.

För närvarande omfattar försäkringsskyddet för de individuella grenarna några tiotal idrottsutövare. Ett problem vid ordnande av social trygghet för utövare av individuella idrottsgrenar är också att en stor del av idrottsinkomsterna har undanhållits beskattningen. De nya bestämmelserna om fondering av idrottsinkomster bidrar emellertid till att underställa idrottsinkomsterna offentlig kontroll och underlättar samtidigt ordnandet av social trygghet.

Frågan om det inom en viss idrottsgren finns resurser att bekosta social trygghet för sina utövare är fortfarande i stor utsträckning beroende av den popularitet som grenen har uppnått och i vilken utsträckning tävlingsverksamheten har professionaliserats. De bästa ekonomiska förutsättningarna för att bekosta social trygghet finns vanligen i sammanhang där verksamheten klart har genomgått en kommersialisering. En överföring av den sociala tryggheten för idrottsutövare till det allmänna arbetspensions- och olycksfalls-skyddssystemet skulle fortfarande sannolikt leda till att ansvaret för eventuella försummelse i stor utsträckning läggs på andra kretsar som finansierar arbetspensions- och olycksfallsförsäkringssystemen. Om däremot idrottssystemet görs solidariskt ansvarigt för eventuella försummelse av den egna sociala tryggheten, kommer ett fåtal av de framgångsrikaste grenarna att i sista hand få bära hela ansvaret. De nämnda omständigheterna uppställer således fortfarande begränsningar när det gäller att i praktiken bygga upp ett fungerande system för idrottsutövares sociala trygghet.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

2.1. Lag om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare

Enligt den nya grundlagen skall genom lag utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. De gällande bestämmelserna om social trygghet för idrottsutövare har utfärdats på förordningsnivå. Av denna anledning föreslås att pensions- och olycksfalls-skyddet för idrottsutövare regleras så som grundlagen förutsätter, dvs. genom lag.

De orsaker som ledde till att för idrottsutövare 1995 skapades ett separat system för social trygghet, som är snävare än de allmänna inkomstrelaterade socialförsäkringssystemen och anpassat till idrottens speciella behov, gäller i huvudsak fortfarande. Därför föreslås att det nuvarande systemet i stort sett oförändrat överförs till den nya lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare. Detta innebär att den sociala tryggheten för idrottsutövare fortsättningsvis bygger på obligatorisk försäkring vars minimivå regleras i lag. Minimivån innebär att försäkringsskyddet omfattar ersättning för olycksrelaterade skador, sjukdomar och dödsfall samt ålderspension. Till övriga delar är tryggheten baserad på det allmänna socialförsäkringssystemet. Följaktligen kommer invaliditet som inte har orsakats av en olycksfallsrelaterad sjukdom att ersättas genom sjukförsäkrings- och folkpensionssystemet.

För en idrottsutövare skall ordnas obligatoriskt försäkringsskydd enligt den föreslagna lagen till dess att han fyller 38 år, under förutsättning att idrottsinkomsten överstiger den i lagen angivna gränsen. Den föreslagna åldersgränsen motsvarar den tidpunkt då idrottsutövares aktiva karriär i allmänhet upphör. För försäkring av lagidrottare svarar enligt den gällande förordningen den idrottsförening med vilken idrottsutövaren har avtalat om idrottande (spelarkontrakt) mot en skattepliktig lön på minst 9 526,16 euro eller 56 640 mark. Beloppet motsvarar i stort sett den inkomstgräns som enligt skattelagstiftningen gäller i fråga om fondering av idrottsinkomster. Till lönen hänförs endast den inkomst som idrottsmannen får från

föreningen för idrottande under ett år eller per spelsäsong. Motsvarande försäkrings-skyldighet gäller utöver idrottsföreningar som är verksamma i föreningsform också idrottsföreningar som bedriver verksamhet i bolagsform.

Utövare av individuella idrotter svarar själva för sitt försäkringsskydd. En sådana idrottsutövare är skyldig att själv ordna sitt försäkringsskydd, om den skattepliktiga idrottsinkomsten per år uppgår till det ovan nämnda eurobeloppet. För utövare av individuella idrotter skall beaktas samtliga skattepliktiga idrottsinkomster, inklusive inkomster av idrottsrelaterade samarbetsavtal. Skyldigheten att försäkra utövare av individuella idrotter föreslås inte bli bunden till kalenderåret. Det är meningen att den som utövar en individuell idrott skall avgöra om han omfattas av försäkringsplikten genom att på basis av tillgängliga uppgifter göra en uppskattning av sina sannolika idrottsinkomster på årsnivå. Skyldigheten att ordna försäkringsskydd skulle i fråga om individuell idrott gälla till dess att utövaren fyller 38 år.

Det lagstadgade olycksfallsskyddet skall ge ersättning för skada och sjukdom som en idrottsutövare har ådragit sig i samband med idrott eller under förhållanden som direkt hänför sig till idrottandet eller för dödsfall. Försäkringsskyddet omfattar de förmåner som anges i 2 kap. lagen om olycksfallsförsäkring, med undantag av dagpenning och ersättning för inkomstbortfall under tiden för fysikalisk vård som ingår i sjukvård eller medicinsk rehabilitering. För invaliditet orsakad av olycksfall skall således enligt förslaget betalas olycksfallspension och eventuella tillägg, såsom mentillägg och klädesbidrag. Som ersättning för olycksrelaterat allmänt men skall enligt förslaget betalas mersättning och för olycksrelaterade ökade hemvårdskostnader skall betalas ersättning för hemvårdskostnader. Dessutom betalas ersättning för nödvändig medicinsk och yrkesinriktad rehabilitering samt för nödvändiga sjukvårdskostnader. Om en idrottsutövare avlider till följd av ett olycksfall skall enligt förslaget betalas begravningshjälp samt familjepension.

Lagidrottarens olycksfallspension och familjepension skall enligt förslaget baseras på den skattepliktiga lön som idrottsutövaren enligt sitt spelarkontrakt fått under ett år eller en spelsäsong. I fråga om utövare av

individuell idrott läggs den skattepliktiga inkomsten till grund för olycksfallspensionen och familjepensionen. I övrigt skall vad gäller ersättningsförutsättningarna och förmånsbeloppen i tillämpliga delar iakttas vad som i 2 kap. och 8 kap. 60 § 1 mom. lagen om olycksfallsförsäkring föreskrivs om olycksfallsårets inverkan på ersättningsförutsättningarna och förmånsbeloppen. Rätten till olycksfallsersättning upphör enligt den föreslagna lagen då idrottsutövaren fyller 38 år. Om det emellertid då har förflutit mindre än tio år efter olycksfallet förutsätter lagen att rätten till ersättning också efter uppnåendet av den nämnda åldern fortsätter tio år efter olycksfallet.

Det lagstadgade försäkringsskyddet inbegriper också ett ålderspensionsskydd. Nivån på pensionsskyddet skall enligt den föreslagna lagen så långt som möjligt motsvara ålderspensionsnivån enligt det nuvarande systemet, med beaktande av hur länge idrottsutövaren har hört till det ifrågasvarande pensionssystemet. Alderspension betalas enligt förslaget efter att idrottsutövaren fyllt 65 år. För ändamålet skall en privat pensionsförsäkring tecknas. Den försäkringspliktiga föreningen eller utövaren av individuell idrott skall betala en premie som utgör 4,5 % av den skattepliktiga lön eller inkomst som försäkringen baseras på. Då lagidrottarens spelarkontrakt med föreningen går ut upphör också föreningens försäkringsskyldighet. Därmed övergår försäkringen och de fonderade premieinbetalningarna från föreningen till idrottsutövaren och blir en individuell pensionsförsäkring utan återköpsvärde.

Som den ovan avsedda lön eller inkomst som försäkringen baseras på skall enligt förslaget för en lagidrottarens vidkommande betraktas den skattepliktiga lön som per spelsäsong eller år betalas enligt spelarkontraktet. Begreppet innefattar prestationsbundna arvoden, t.ex. poängbonus. Vid bedömningen av en idrottsförenings försäkringsskyldighet beaktas däremot endast den avtalsenliga fasta lön som betalas oberoende av eventuella tävlingsframgångar. Denna differentiering är nödvändig av rättssäkerhetsskal, eftersom föreningen kan bli ersättningsskyldig om den försummar försäkringsskyldigheten.

Liksom nu skall Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund svara för uppföljningen och den allmänna tillsynen över systemet för försäkring av idrottsutövare. Förbundet skall också fortsättningsvis föra ett

register över de enligt lagen försäkrade idrottsutövarna och försäkringstagarna samt årligen till ministeriet ge en redogörelse för hur försäkringsskyddet har genomförts. Försäkringsanstalterna skall varje år tillstålla Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund nödvändiga uppgifter om försäkringar och skador.

Med tanke på systemets effektivitet föreslås att till lagen fogas en bestämmelse om att grenförbunden skall se till att de idrottsföreningar och övriga organisationer som bedriver idrottsverksamhet samt de idrottsutövare som tävlar inom deras distrikt ordnar sådant försäkringsskydd som avses i lagen. Denna skyldighet gäller också andra organisationer som ordnar tävlingsverksamhet. Grenförbunden föreslås få rätt att ur det register som förs av Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund hämta uppgifter om hur försäkringsskyddet ordnats för idrottsutövarna inom respektive gren. Också idrottsföreningarna skall med tanke på tillsynen varje år meddela respektive grenförbund hur många idrottsutövare inom lagens tillämpningsområde som har representerat föreningen eller organisationen. Grenförbunden skall tillstålla Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund dessa uppgifter.

Erfarenheterna av det nuvarande systemet har visat att det i praktiken är svårt att heltäckande övervaka hur försäkringsskyddet ordnas. Det är därför skäl att framförallt i fråga om lagidrotter för vilka idrottsföreningen är försäkringspliktig effektivt ordna ordnandet av försäkringsskydd och se till att försäkringsskyldigheten inte försummas så att idrottsutövarna blir helt utan social trygghet. Av denna anledning föreslås en bestämmelse enligt vilken en idrottsförening eller annan organisation som ordnar idrottsverksamhet och har försummat att ordna försäkringsskydd för en idrottsutövare blir skyldig att bekosta social trygghet för denne.

För att idrottsutövare bättre skall kunna kontrollera sitt försäkringsskydd och undvika eventuella förluster på grund av att det försummas, skall försäkringsanstalten enligt förslaget varje år och även annars vid behov ge idrottsutövare utredning om dennes försäkringsskydd. Dessutom föreslås att i lagen tas in en uttrycklig bestämmelse om försäkringsanstaltens anmälningskyldighet i sådana fall då försäkringsskyddet äventyras till följd av att föreningen har försummat att betala premierna.

På grund av försäkringens natur kan ansvaret för skada som orsakats av försummad premiebetalning inte överföras på försäkringssystemet. Försäkringsanstalten måste därför ha rätt att säga upp försäkringen i sådana fall. Med tanke på idrottsutövarens trygghet föreskrivs emellertid att försäkringsskyddet upphör tidigast en månad efter att försäkringsbolaget har sänt honom ett meddelande om saken. För att underlätta indrivningen av försäkringspremierna tas i lagen också in en bestämmelse om att premierna och dröjsmålsräntorna de är direkt utsökningsbara.

Eftersom det föreslagna systemet har drag av både lagstadgad och avtalsbaserad försäkring, föreslås att i lagen tas in en förtydligande bestämmelse om den på försäkringen tillämpliga lagstiftningen. På försäkring som avses i den föreslagna lagen skall tillämpas lagen om försäkringsavtal (543/1994) om inte annat bestäms i den föreslagna lagen. Därför skall också meningsskiljaktigheter om försäkringsskydd som avses i denna lag avgöras av en allmän domstol.

För den händelse att det uppkommer oklarhet om huruvida en försäkring uppfyller de krav som avses i denna lag, skall Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund på ansökan av vederbörande ge utlåtande om saken.

2.2. Lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om pension för arbetstagare

Lagstiftningen om arbetspensioner och olycksfallsförsäkring blir fortfarande inte tillämplig på olycksfalls- och pensionsskyddet för idrottsutövare. I stället föreslås en särskild lag bli stiftad om social trygghet för idrottsutövare, medan vissa av den nya lagen föranledda tekniska ändringar föreslås i lagen om pension för arbetstagare och lagen om olycksfallsförsäkring.

3. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Det föreslagna invaliditetsförsäkringsskyddet innefattar endast olycksfallspension som betalas till följd av skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall. Pensionen börjar betalas en månad efter olycksfallet om invaliditeten fortgår. Systemet täcker endast invaliditet orsakad av sjukdom som har samband med ett olycks-

fall. Avsikten är att den sociala tryggheten i sådana fall ges av sjukförsäkringssystemet och i ett senare skede av folkpensionssystemet och familjepensionssystemet. Ett problem när det gäller idrottsutövare som kommit från en medlemsstat i Europeiska Unionen (EU-stat) eller en medlemsstat i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stat) till Finland för att idrotta är att de under dagpenningperioden i allmänhet inte omfattas av vår sociala trygghet. Förutsättningarna för att medborgare i dessa stater eller personer som omfattas av dessa staters system för social trygghet skall bli delaktiga av andra medlemsstaters system för social trygghet regleras i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen. Enligt förordningens bilaga skall förordningen för Finlands vidkommande tillämpas på den som enligt lagstiftningen om Finlands arbetspensionssystem betraktas som arbetstagare eller egenföretagare. Frågan om Finlands sjukförsäkrings-, folkpensions- och familjepensionslagstiftning skall tillämpas på idrottsutövare som kommer till Finland från EU- och EES-stater skall således i sista hand avgöras enligt lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993). Samma bestämmelser gäller idrottsutövare som kommer till Finland från tredje länder.

4. Propositionens verkningar

4.1. Verkningarna på den sociala tryggheten för idrottsutövare

Den föreslagna lagens system motsvarar det gällande systemet i fråga om nivån på den sociala tryggheten. De föreslagna bestämmelserna gör det möjligt att effektivare övervaka att försäkringsskyldigheten iakttas, genom att de klarare reglerar ansvaret för idrottsutövares sociala trygghet i sådana fall då en idrottsförening och dess ledning har försummat försäkringen. Också de nya bestämmelserna om försäkringsbolagets anmälningsskyldighet förbättrar lagidrottarens möjligheter att kontrollera sitt försäkringsskydd,

samtidigt som de ger social trygghet för den händelse att föreningen försummar att premiebetalningen. Olycksfallsskyddet för idrottsutövare blir å andra sidan tidsmässigt begränsat och således inte lika heltäckande som det obligatoriska anställningsbaserade försäkringsskyddet. Systemet ger inte heller inkomstrelaterat skydd vid invaliditet som orsakats av sjukdom. Det föreslagna systemet innebär emellertid att skyldigheten att ordna social trygghet alltid skall beaktas vid ekonomiska avgöranden i idrottssammanhang. Idrotten måste i framtiden anpassa sig till det ekonomiska ansvaret för den obligatoriska sociala tryggheten. I den mån idrottens resurser ökar kan förutsättningarna för utveckling av trygghetsnivån tas till förnyad prövning.

4.2. Ekonomiska verkningar

Den föreslagna lagen beräknas inte medföra andra tilläggskostnader för idrotten eller de idrottsrelaterade systemen än de kostnader som föranleds av de effektivare försäkringarna.

4.3. Verkningar i fråga om organisation och personal

Propositionens verkningar i fråga om organisation och personal avviker inte från det nuvarande systemet.

5. Ärendets beredning

Ärendet har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. I beredningen har deltagit undervisningsministeriet, Pensionsskyddscentralen, Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund, Finlands Idrott rf, Ishockeyns FM-liga, Finlands Ishockeyförbund, Suomen Jääkiekkoliiga, Fotbollsligan, Serieföreningarna, Jalkapallon Pelaajayhdistys, Finlands Bollförbund FBF, Finlands Korgbollsförbund, Finlands Volleybollförbund, Superpesis Oy, Pesäpallon Pelaajayhdistys, SöBL Salibandy Oy, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund TT och Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC. Dessutom har justitieministeriet hörts.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1.1. Lag om olycksfalls- och pensionskydd för idrottsutövare

1 §. Försäkringsskyldighet. I paragrafen fastställs förutsättningarna för den av lagen följande försäkringsskyldigheten. Paragrafens 1 mom. skall gälla lagidrottare som har spelarkontrakt med en i förenings- eller aktiebolagsform verksam förening. Försäkringsskyldigheten bedöms enbart på basis av den i spelarkontraktet angivna skattepliktiga lönen. Härvid beaktas inte lagidrottarens andra skattepliktiga inkomster, t.ex. inkomster som härrör från samarbetsavtal med reklambranschen. Motiveringen till att försäkringsskyldigheten binds enbart till den kontraktssenliga inkomsten är att försäkringsskyddet bekostas av föreningen och inte av idrottsutövaren själv. Det är inte motiverat att utsträcka idrottsföreningens försäkringsansvar till idrottsutövarens övriga idrottsrelaterade inkomster. I praktiken kan föreningen inte överhuvudtaget känna till sådana inkomster. Föreningen är således i likhet med en arbetsgivare ansvarig för försäkringsskyddet endast i den mån som det gynnar idrottsutövarens prestationer.

Det är möjligt att en idrottsutövare samtidigt har flera spelarkontrakt. Härvid skall endast kontrakten med samma förening bedömas som en helhet med avseende på försäkringsskyldigheten. Om kontraktet gäller en kortare period än ett år eller endast en del av en spelsäsong skall den kontraktssenliga inkomsten ställas i relation till ett helt år eller en hel spelsäsong. Gränsen för försäkringsskyldighetens inträde skall vidare bestämmas med beaktande av endast den inkomst som inte är relaterad till föreningens eller spelarens framgångar. Följaktligen skall bonus och arvoden som betalas ut enbart på grundval av spelarens prestationer inte tas i beaktande. Det är nödvändigt att tolka förutsättningarna strikt, eftersom en försummelse av försäkringsskyldigheten enligt den föreslagna lagen i sista hand kan leda till att också de som ansvarar för föreningens verksamhet blir skadeståndsskyldiga. Bestämmelsen har å andra sidan inte kunnat utformas alltför snävt, eftersom den också

skall förhindra kringgående av försäkringsskyldigheten t.ex. på det sättet att kontrakt som är avsedda att fortgå en hel säsong styckas upp i flera korta perioder.

Paragrafens 2 mom. skall reglera försäkringsskyldigheten i fråga om utövare av individuella idrotter. Vid bedömningen av försäkringsskyldigheten skall i sådana fall beaktas idrottsutövarens alla skattepliktiga idrottsinkomster. Skattepliktiga inkomster är enligt 82 § 1 mom. 4 punkten inkomstskattelagen (1535/1992) inte träningsstipendier och utländska idrottsinkomster, under de förutsättningar som anges i 77 § inkomstskattelagen. Av en avgörande betydelse för tillämpningen av momentet är den skattepliktiga inkomst som idrottsutövaren haft under året. Bedömningen av försäkringsskyldigheten är inte bunden till den skattepliktiga inkomsten ett visst år, t.ex. föregående år. Den som utövar en individuell idrott kan ha inkomster som varierar från ett år till ett annat och i hög grad är beroende av tävlingsframgångarna. Det är därför svårt att bedöma de faktiska inkomsterna. Avsikten är att idrottsutövaren då och då, utgående från tillgängliga fakta skall göra en uppskattning av sin idrottsinkomst på årsnivån. Det är inte rationellt att direkt sammankoppla försäkringsskyldigheten t.ex. med tidigare års idrottsinkomst, eftersom resultatet eventuellt då inte kommer att motsvara de faktiska förhållandena. Den föreslagna bedömningsprincipen innebär att försäkringsskyldigheten blir i viss mån tolkbar. En felbedömning av försäkringsskyldigheten leder emellertid inte till att den som utövar en individuell idrott utsätts för en straffpåföljd. Påföljden kan eventuellt bestå i att grenförbundet med stöd av sina tävlingsregler fråntar idrottsutövaren hans tävlingslicens. Utgångspunkten för bestämelsen är den att inkomstrelaterad social trygghet måste ordnas också för utövare av individuella idrotter. Ett sådant försäkringsskydd är alltid förenligt med idrottsutövarens eget intresse. Den föreslagna bestämmelsen är trots sin generella utformning ägnad att främja försäkringens av dem som utövar individuella idrotter. Å andra sidan ger den också utövare av individuella idrotter möjlighet att få ett försäkringsskydd som motsvarar lagidrottarnas.

2 §. *Olycksfallskydd*. Den föreslagna paragrafens 1 mom. definierar det olycksfalls-skydd som lagen förutsätter. Olycksfalls-skyddet innefattar ersättning för en idrottsö-vares skada, sjukdom och dödsfall i sam-band med idrottandet eller i samband med ett olycksfall som har inträffat under förhål-landen som direkt hänför sig till idrottandet. Med idrottande avses dels egentliga tävlings- och spelstationer, dels träning som sker under ledning och övervakning eller enligt ett träningsprogram. Med förhållanden som har direkt samband med idrottandet avses bl.a. resor till och från tävlings-, spel- och träningsplatser med t.ex. inte idrottsutöva-rens fritid i samband med sådana resor. Skyddet täcker inte yrkessjukdomar utan endast skador som uppkommit genom olycksfall.

Avsikten är att olycksfallsbegreppet skall motsvara det som tillämpas vid arbetsolycks-fallsförsäkring. Med olycksfall avses en skada eller sjukdom som orsakats av en plöts-lig, oväntad yttre faktor. Olycksfallsbegrep-pet täcker också sådana i 4 § 2 mom. lagen om olycksfallsersättning avsedda skador som har uppkommit under en kortare, högst ett dygn lång tid och som regleras i förord-ningen angående vissa skador, som böra ersättas såsom olycksfall i arbete (852/1948). Olycksfallsbegreppet innebär också att skadan inte har orsakats genom en annan per-sons uppsåtliga handlande. Vissa idrottsfor-mer innehåller element av fysiskt våld mot en annan idrottsutövare samt kampsituatio-ner. Avsikten är att försäkringsskyddet skall täcka skador som är typiska för respektive idrottsform. Om det emellertid är frågan om en uppsåtlig handling som klart syftar till att skada en idrottsutövare och som också med beaktande av den ifrågavarande idrottsfor-mens karaktär uppenbart skulle medföra att gärningsmannen ställs inför straffrättsligt ansvar och blir skadeståndsskyldig, omfat-tas skadorna inte av försäkringsskyddet.

Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom. avgörs frågan om och under vilka förutsätt-ningar olycksfallsersättning skall betalas av-görs på basis av olycksfallsåret, i tillämpliga delar enligt 2 kap. lagen om olycksfallsför-säkring, med undantag av dagpenningens belopp enligt 16 § 1 mom. 1 punkten, 16 a § och 17 § samt inkomstbortfall under tiden för fysikalisk vård som ingår i sjukvård eller i rehabilitering som avses i 7 § lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om

olycksfallsförsäkring (625/1991). Av ett olycksfall orsakat inkomstbortfall skall enligt förslaget ersättas först i det skedet då olycksfallspension betalas, dvs. då ett år har förflutit från olycksfallet. Inom många lag-idrotter brukar föreningen betala lön under kortvariga skador, vilket innebär att den ska-dade idrottsutövaren inte drabbas av något inkomstbortfall. I sådana fall då inkomst-bortfall uppkommer under s.k. dagpenning-tid skall det ersättas genom att sjukdagpen-ning i enlighet med sjukförsäkringslagen (364/1963) betalas på grundval av idrottsu-tövarens skattepliktiga inkomst.

Olycksfallsersättningen inkluderar bl.a. olycksfallspension, menersättning, mentil-lägg och klädesbidrag, ersättning för hemvårdskostnader och sjukvård samt ersättning för rehabilitering. Om en idrottsu-tövare avlider till följd av ett olycksfall som hänförs till den föreslagna lagens tillämpningsområde, betalas begravningshjälp samt familjepension som änke-pension och barnpension. Enligt indexnivån 2000 är den i lagen om olycksfallsförsäkring stadgade begravningshjälp 20 300 mk.

Till rehabiliteringsersättningen, om vilken närmare bestämmelser ingår i lagen om re-habilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring, hänförs också medi-cinsk och yrkesinriktad rehabilitering. Reha-biliteringsförmånerna inkluderar bl.a. hjälp-medel, rehabiliteringsperioder i öppen vård eller anstaltsvård, ändringsarbeten i bosta-den, undersökningar för att reda ut rehabili-teringsbehovet och rehabiliteringsmöjligh-terna, arbets- och utbildningsförsök, arbets-träning, utbildning för ett med tanke på ska-dan lämpligt yrke samt olycksfallspension under rehabiliteringstiden.

Olycksfallsersättningen inkluderar också ersättning för bestående allmänt men. Ersätt-ningen baseras på den i lagen om olycks-fallsförsäkring angivna minimiårsinkomsten (48 500 mark enligt indexnivån 2000) och skadans svårighetsgrad bedöms enligt den invaliditetsklassstabell som tillämpas vid olycksfallsförsäkring. Vid kapitaliseringen av menersättningen skall det beaktas att ersättningen betalas till dess att försäkring-stagaren fyller 38 år, likväl alltid minst 10 år räknat från olycksfallet.

Bestämmandet av olycksfallspension och familjepension avviker såtillvida från lagen om olycksfallsförsäkring att de nämnda pen-sionerna baseras på den lön eller inkomst

som ligger till grund för försäkringen. Som lön eller inkomst betraktas enligt lagens 4 § den enligt spelarkontraktet till idrottsutövaren utbetalda lönen. För en lagidrottare beaktas härvid alla de lönedelar som han faktiskt fått under spelsäsongen, t.ex. på grund av sina prestationer. För utövare av individuella idrotter läggs den i 1 § 2 mom. nämnda skattepliktiga årsinkomsten till grund för försäkringen.

Ersättningen för sjukvård inkluderar bl.a. av läkare given eller ordinerad vård och mediciner, sjukhusvård samt varaktig vård som en person i hjälplöst tillstånd får i en anstalt. Enligt de principer som gäller för den lagstadgade olycksfallsförsäkringen är utgångspunkten den att patienten får ersättning för sjukvård, t.ex. fysikalisk vård och sjukhusvård samt diagnostiska och andra vårdrelaterade undersökningar, enligt den officiella hälso- och sjukvårdens kostnadsnivå. Enligt försäkringsbolagets på förhand givna betalningsförbindelse kan emellertid ersättning betalas också för anlitande av privatläkare. Som sjukvård ersätts vidare nödvändiga resekostnader, utgående från kostnadsnivån för allmänna trafikmedel. Genom tilläggsförsäkring är det givetvis möjligt att beroende på behoven i samband med respektive idrottsgren avtala om förmåner som överstiger de ovan nämnda nivåerna, t.ex. om privatläkar- eller privatsjukhusvård.

Fortlöpande olycksfallsersättningar skall enligt förslaget inte vara indexbundna. För att ersättningarna emellertid skall motsvara den vid olyckstidpunkten rådande nivån, har i momentet tagits in en hänvisning till 8 kap. 60 § 1 mom. lagen om olycksfallsförsäkring.

Olycksfallsersättning betalas enligt 1 mom. till dess att idrottsutövaren fyller 38 år. Om det emellertid har förflutit mindre än 10 år från olycksfallet fortgår rätten till ersättning alltid i 10 år. Avsikten är att idrottsutövaren innan ersättningen upphör skall rehabiliteras för ett annat yrke som ger honom möjlighet till utkomst och social trygghet.

3 §. *Ålderdomstrygghet.* I den föreslagna paragrafens 1 mom. definieras det i lagen använda begreppet ålderdomstrygghet. Denna trygghet förutsätter sådan pensionsförsäkring som avses i 6 § 1 punkten b underpunkten i social- och hälsovårdsministeriets beslut om fastställande av försäkringsklasser för finska försäkringsbolag och försäkringsföreningar samt för utländska försäkringsbo-

lag som är verksamma i Finland (858/1995). Nivån på ålderdomstryggheten bestäms utgående från den minimipremie som betalas för försäkringsskyddet. Nivån föreslås bli bunden till den i 4 § avsedda inkomst som idrottsutövarens försäkring baseras på. Paragrafens 2 mom. innehåller också en bestämmelse enligt vilken det uppsamlade skyddet övergår från föreningen till idrottsutövaren som en individuell pensionsförsäkring, då den av föreningen tecknade försäkringen upphör för idrottsutövarens vidkommande. Försäkringen medför inte rätt till återköpsvärde.

Sådan ålderspension eller olycksfalls- och familjepension som avses i denna lag skall inte samordnas med arbetspensioner.

4 §. *Lön och inkomst som ligger till grund för försäkringen.* I paragrafen definieras den inkomst som ligger till grund för försäkringen och således även till grund för olycksfallsersättningen och ålderspensionen, och som behandlas ovan i samband med 2 §.

5 och 6 §. *Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbunds och försäkringsanstaltens uppgifter.* Grenförbundens och idrottsföreningarnas ansvar. Paragraferna innehåller bestämmelser om tillsynen över systemet. För denna svarar dels Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund, dels grenförbunden samt övriga organisationer som bedriver tävlingsverksamhet. Enligt tävlingsreglerna för de flesta idrottsgrenar är en förutsättning för idrottsutövares tävlings- eller speldeltagande numera att de har ett lagstadgat försäkringsskydd. Grenförbundens uppgift är i första hand att övervaka att reglerna iakttas och att vid behov uppmana idrottsutövare att skaffa sig försäkring. Grenförbundens övervakning i detta avseende är särskilt viktig när det gäller utövare av individuella idrotter. Försummelse av försäkringsskyldigheten är enligt lagen inte förenad med någon straffpåföljd. Avsikten är att en försäkring enligt denna lag också skall ersätta den s.k. licensförsäkring som nämns i flera grenförbunds tävlingsregler. Föreningarna skall med tanke på övervakningen underrätta sitt grenförbund om hur många till denna lags tillämpningsområde hörande idrottsutövare som årligen har representerat föreningen. Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund skall enligt förslaget åläggas att föra ett register över de enligt lagen försäkrade idrott-

sutövarna och försäkringstagarna.

Försäkringsanstalterna skall enligt förelagda 5 § 2 mom., i det syfte som nämns i 1 mom., meddela Ölycksfallsförsäkringsanstalternas förbund försäkringstagarnas och de försäkrade idrottsutövarnas namn och personbeteckningar, skador som ersatts samt de belopp som betalats per ersättningslag.

Enligt paragrafens 2 mom. skall försäkringsanstalten på eget initiativ underrätta idrottsutövare om dessas försäkringsskydd minst en gång per år och vid behov också annars. En sådan utredning skall ges bl.a. då det sker förändringar i försäkringsskyddet eller då skyddet upphör till följd av föreningens åtgärder. Enligt momentet är försäkringsanstalten uttryckligen upplysningspliktig i sådana fall då en idrottsutövare kan gå miste om sitt försäkringsskydd på grund av försummad premiebetalning. Avsikten är att denna bestämmelse skall tolkas så att skyldighet att upplysa idrottsutövaren uppkommer i det fall att försäkringspremierna att försummas i så stor utsträckning att försäkringsanstalten anser sig få orsak att säga upp försäkringen.

7 §. Ansvar för försummelse av försäkringsskyldigheten. I paragrafen regleras det ansvar för försummelse av försäkringsskyldigheten som vilar på idrottsföreningar och andra organisationer som ordnar idrottsverksamhet. En idrottsförening skall bekosta den sociala trygghet som en idrottsutövare gått miste om på grund av försummelsen. Om idrottsutövaren inte har någon försäkring när en olycka inträffar skall föreningen bekosta de förmåner som idrottsutövaren enligt en lagstadgad försäkring skulle ha fått för den skada som han ådragit sig genom olycksfallet. Föreningen blir också ersättningskyldig om idrottsutövaren på grund av dess försummelse har gått miste om social trygghet i form av ålderspension. Paragrafen reglerar också alternativet att ersättningsansvaret med stöd av 39 § föreningslagen (503/1989) och 15 kap. 1 § lagen om aktiebolag (734/1978) kan utsträckas till dem som är ansvariga för idrottsföreningens förvaltning, i det fall att föreningen blir insolvent. När det är fråga om en idrottsförening som verkar i föreningsform kan ansvaret utsträckas bl.a. till styrelsemedlemmarna och funktionärerna. När det är fråga om en idrottsförening som verkar i aktiebolagsform kan ansvaret utsträckas till medlemmarna i styrelsen och förvaltningsrådet samt till verkställande di-

rektören, i den mån dessa kan anses ha åsamkat föreningen skada genom försummelse att ordna försäkringsskydd.

8 §. *Försummelse att betala och indrivning av premier.* Paragrafens 1 mom. skall garantera idrottsutövaras sociala trygghet. Avsikten med bestämmelsen är att förhindra att en idrottsutövaras försäkringsskydd upphör utan hans vetskap och av skäl som är oberoende av honom.

Enligt paragrafens 2 mom. är i denna lag avsedda försäkringspremier jämte dröjsmålsräntor direkt utsökningsbara. En effektiv premieindrivning i enlighet med lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/1961) är nödvändig för att systemet skall kunna genomföras.

9 §. *Tillämpning av lagen om försäkringsavtal.* I paragrafen ingår en förtydligande bestämmelse om den lagstiftning som skall tillämpas på försäkring enligt den föreslagna lagen. I lagen regleras minimivillkoren för det obligatoriska försäkringsskyddet. Dessutom innehåller lagen bestämmelser om genomförandet av systemet och om trygghet för de försäkrade. Till den del som den föreslagna lagen inte innehåller några avvikande bestämmelser, skall lagen om försäkringsavtal tillämpas på försäkringarna.

10 §. *Remissförfarande.* Denna paragraf gäller utlåtanden som gör det möjligt att i praktiken klarlägga om en persons försäkring uppfyller de i lagen angivna förutsättningarna.

1.2. Lagen om olycksfallsförsäkring

Enligt den ordalydelse som föreslås för 2 § 3 mom. lagen om olycksfallsförsäkring skall lagen fortfarande inte gälla utövande av idrott. I stället skall olycksfallsskyddet för idrottsutövare ordnas genom den föreslagna lagen om olycksfalls- och pensionskydd för idrottsutövare.

1.3. Lagen om pension för arbetstagare

Motsvarande ändring som i lagen om olycksfallsförsäkring föreslås i 1 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare.

2. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2000.

Vissa grenars, t.ex. ishockeyns spelsäsong, har emellertid avslutats i slutet av april medan en del av spelarkontrakten för den nya seriesäsong som inleds i september redan har börjat då denna lag föreslås träda i kraft. En del av kontrakten för nästa säsong ingås först efter lagens föreslagna ikraftträdelsedatum, innan den nya säsongen börjar. T.ex. fotbollens spelsäsong pågår som bäst. En del av de spelarkontrakt som har börjat före lagens ikraftträdande kan också gälla flera spel- eller seriesäsonger. Det är ändamålsenligt att lagen tillämpas på samma sätt för

alla spelare inom en viss gren. Å andra sidan finns det inga skäl att i fråga om fleråriga kontrakt börja tillämpa lagen först efter att kontrakten har löpt ut. Därför föreslås att om en överenskommelse som avses i 1 § 1 mom. har börjat före den 1 oktober 2000, skall lagen tillämpas på en sådan överenskommelse endast till den del som denna gäller den nya spelsäsong som inleds den 1 oktober 2000 eller senare.

Med stöd av vad som anförs ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om olycksfalls- och pensionskydd för idrottsutövare

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Försäkringsskyldighet

Om en idrottsutövare har kommit överens med en idrottsförening eller en annan organisation som bedriver idrottsverksamhet om att han för idrottandet får minst 9 526,16 euro i skattepliktig lön per år eller spelsäsong, skall föreningen eller organisationen till dess att idrottsutövaren fyller 38 år genom försäkring för honom ordna sådan trygghet för olycksfall och ålderdom som föreskrivs i denna lag.

Om en idrottsutövare, som inte har en sådan överenskommelse som avses i 1 mom., för idrottandet får minst 9 526,16 euro per år, skall han genom att själv teckna en försäkring ordna sådan trygghet som avses i 1 mom.

för en idrottsutövarers skada, sjukdom och dödsfall som orsakats under idrottandet eller har samband med ett olycksfall som inträffat under förhållanden som direkt hänför sig till idrottandet. Idrottsutövarers rätt till ersättning fortgår till dess att han fyller 38 år, likväl alltid minst 10 år från olycksfallet.

Olycksfallspension till följd av invaliditet och familjepension efter en idrottsutövare som avlidit betalas på basis av den i 4 § angivna lön eller inkomst som ligger till grund för försäkringen. Ersättningen och förutsättningarna för den bestäms i övrigt utgående från olycksfallsåret, i tillämpliga delar i enlighet med 2 kap. och 8 kap. 60 § 1 mom. lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948). Den sistnämnda lagens 2 kap. 16 § 1 mom. 1 punkten, 16 a §, 17 och 17 a § tillämpas emellertid inte.

2 §

Olycksfallsskydd

I olycksfallsskyddet skall ingå ersättning

3 §

Ålderdomstrygghet

Ålderdomstryggheten innefattar ålderspen-

sion som betalas räknat från den dag då idrottsutövaren fyller 65 år. Alderdomstryggheten ordnas genom en försäkring som avses i 6 § 1 punkten b underpunkten i social- och hälsovårdsministeriets beslut om fastställande av försäkringsklasser för finska försäkringsbolag och försäkringsföreningar samt för utländska försäkringsbolag som är verkamma i Finland (858/1995). Den som är försäkringspliktig skall som försäkringspremie betala 4,5 procent av den i 4 § angivna lön eller inkomst som ligger till grund för försäkringen.

Om en försäkringstagare som avses i 1 § 1 mom. uppger att en idrottsutövare inte längre omfattas av den försäkring som försäkringstagaren tecknat, överförs ålderspensionsförsäkringen jämte uppsamlade medel till idrottsutövaren och blir som fribrev i kraft som en individuell pensionsförsäkring utan rätt till återköpsvärde.

4 §

Lön och inkomst som ligger till grund för försäkringen

En försäkring som avses i denna lag base-
ras för en idrottsutövare som avses i 1 § 1 mom. på den skattepliktiga lön per år eller säsong som idrottsutövaren fått med stöd av en överenskommelse som avses i nämnda moment och för en idrottsutövare som avses i 1 § 2 mom. på den skattepliktiga inkomst som avses i nämnda moment.

5 §

Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbunds och försäkringsanstaltens uppgifter

Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund följer upp och utövar den allmänna tillsynen över försäkringen samt för ett register över de idrottsutövare som försäkrats i enlighet med denna lag samt över försäkringstagarna. Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund skall varje år före utgången av mars till social- och hälsovårdsministeriet ge en redogörelse för hur det i denna lag avsedda försäkringsskyddet har genomförts.

Försäkringsanstalten skall varje år före utgången av februari tillstålla Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund de för skötseln

av de i 1 mom. angivna åliggandena nödvändiga uppgifterna om försäkringar och skador som avses i denna lag. Försäkringsanstalten skall också en gång per år och vid behov också annars ge idrottsutövare en utredning om försäkringsskyddet. Vidare skall försäkringsanstalten ofördröjligen underrätta idrottsutövaren om sådan försummelse av premiebetalningen som leder till att det försäkringsskydd som avses i denna lag upphör.

6 §

Grenförbundens och idrottsföreningarnas ansvar

Grenförbunden och andra organisationer som svarar för tävlingsverksamhet skall se till att de idrottsföreningar och andra organisationer som bedriver idrottsverksamhet samt idrottsutövarna inom deras distrikt ordnar försäkringsskydd i enlighet med denna lag. För detta ändamål har grenförbunden och andra organisationer som svarar för tävlingsverksamhet rätt att ur det register som förs av Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund få uppgifter om de till dess verksamhetsområde hörande idrottsutövare som är försäkrade i enlighet med denna lag.

Idrottsföreningarna och andra organisationer som bedriver idrottsverksamhet skall varje år underrätta vederbörande grenförbund om hur många idrottsutövare inom denna lags tillämpningsområde som har representerat föreningen eller organisationen. Grenförbundet skall varje år före utgången av februari, i det syfte som anges i 1 mom., vidarebefordra uppgifterna till Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund.

7 §

Ansvar för försummelse av försäkringsskyldigheten

Om en idrottsförening eller en annan organisation som bedriver idrottsverksamhet har försummat den försäkringsskyldighet som avses i 1 § 1 mom. är den skyldig att för en idrottsutövare bekosta den trygghet som denne har gått miste om på grund av försummelsen.

8 §

Försummelse att betala och indrivning av premier

Om en försäkringsanstalt på grund av försummad premiebetalning säger upp en försäkring, fortgår idrottsutövarens försäkringskydd emellertid minst en månad räknat från den tidpunkt då försäkringsanstalten har tillsänt idrottsutövaren ett skriftligt meddelande om att försäkringen upphört.

I denna lag avsedd försäkringspremie jämte dröjsmålsränta får enligt lagen om indrivning av skatter och avgifter i utökningsväg (367/1961) drivas in utan dom eller beslut.

9 §

Tillämpning av lagen om försäkringsavtal

Om inte annat föreskrivs i denna lag skall

på försäkring som avses i den tillämpas lagen om försäkringsavtal (543/1994).

10 §

Remissförfarande

Vid oklarhet om huruvida en försäkring uppfyller de förutsättningar som avses i denna lag, ger Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund utlåtande på ansökan av en part.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2000.

Om emellertid en överenskommelse som avses i 1 § 1 mom. har börjat före den 1 oktober 2000, skall lagen tillämpas på överenskommelsen endast till den del som denna gäller den nya spelsäsong som inleds den 1 oktober 2000 eller senare.

2.

Lag**om ändring av 2 § lagen om olycksfallsförsäkring**

I enlighet med riksdagens beslut ändras 2 § 3 mom. lagen den 20 augusti 1948 om olycksfallsförsäkring (608/1948), sådant det lyder i lag 374/1995, som följer:

2 §

Denna lag gäller inte heller utövande av idrott. Bestämmelser om olycksfallsskydd

för idrottsutövare finns i lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (/2000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2000.

3.

Lag**om ändring av 1 § lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut ändras 1 § 2 mom. lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/1961), sådant det lyder i lag 372/1995, som följer:

1 §

och pensionsskydd för idrottsutövare (/2000).

Denna lag gäller inte heller utövande av idrott. Bestämmelser om pensionskydd för idrottsutövare finns i lagen om olycksfalls-

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2000.

Helsingfors den 12 maj 2000

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Maija Perho*

2.

Lag**om ändring av 2 § lagen om olycksfallsförsäkring**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 2 § 3 mom. lagen den 20 augusti 1948 om olycksfallsförsäkring (608/1948), sådant
det lyder i lag 374/1995, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 §

Denna lag gäller inte heller utövande av idrott. Olycksfallsskydd för detta skall ordnas särskilt genom försäkring enligt vad som med beaktande av olika idrottsgrenar och idrottsmännens årsinkomster närmare stadgas genom förordning.

Denna lag gäller inte heller utövande av idrott. *Bestämmelser om olycksfallsskydd för idrottsutövare finns i lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (/2000).*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2000.

3.

Lag**om ändring av 1 § lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 1 § 2 mom. lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/1961), sådant
det lyder i lag 372/1995, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

Denna lag gäller inte heller utövande av idrott. Pensionsskydd för detta skall ordnas särskilt genom försäkring enligt vad som med beaktande av olika idrottsgrenar och idrottsmännens årsinkomster närmare stadgas genom förordning.

Denna lag gäller inte heller utövande av idrott. *Bestämmelser om pensionsskydd för idrottsutövare finns i lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (/2000).*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2000.

